

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000379

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нікітін Андрій Сергійович

2. Andrey S. Nikitin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-5997-618

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 52791 Освітньо-наукова програма "Право" третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 "Право" (081 Право)

Дата захисту: 12-03-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: АДВОКАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЕКВІТІ

Код за ЄДРПОУ: 40208454

Місцезнаходження: пров. Рильський, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11877

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10, 10.17, 10.17.31, 10.21, 10.19

Тема дисертації:

1. Конституційно-правове регулювання набуття та припинення громадянства України.
2. Constitutional and legal regulation of the acquisition and termination of citizenship of Ukraine.

Реферат:

1. Дисертація є комплексним дослідженням конституційно-правових засад набуття та припинення громадянства України, що здійснене на основі аналізу Конституції України, чинного законодавства про громадянство, міжнародно-правових стандартів та порівняльно-правових підходів, сформованих у законодавстві зарубіжних держав. У роботі з'ясовано зміст та еволюцію конституційно-правового інституту громадянства, визначено його ключові функції для забезпечення правового статусу особи та стабільності конституційного ладу. Установлено, що конституційно закріплені принципи єдності громадянства, недопущення безгромадянства, добровільності та невід'ємності громадянства формують концептуальну основу для правового регулювання процедур його набуття і припинення. Проаналізовано особливості реалізації цих принципів у Законі України «Про громадянство України», а також їхню кореляцію з міжнародними актами, такими як Європейська конвенція про громадянство 1997 року. Доведено, що хоча

законодавець встановлює окремі підстави для набуття й припинення громадянства (за народженням, внаслідок прийняття до громадянства, поновлення, вихід тощо), їх комплексне тлумачення свідчить про єдність і взаємозалежність правових механізмів, які мають забезпечувати баланс між державним суверенітетом та правами людини. Виявлено низку проблем правозастосування, зокрема щодо ефективності процедур документування, тривалості адміністративних процедур, узгодженості підстав припинення громадянства із принципом недопущення без громадянства та дотриманням міжнародних стандартів. Зроблено висновок про потребу вдосконалення законодавства шляхом чіткого визначення процесуальних гарантій, підвищення прозорості рішень уповноважених органів та імплементації міжнародно-правових підходів до запобігання випадкам свавільного припинення громадянства. Запропоновано авторське визначення інституту набуття та припинення громадянства як системи конституційно й законодавчо встановлених, взаємопов'язаних юридичних механізмів, що забезпечують належність особи до держави та спрямовані на реалізацію її правового статусу, захист прав людини і стабільність демократичного конституційного порядку. Обґрунтовано доцільність подальшого нормативного уточнення окремих процедур, гармонізації законодавства з європейськими стандартами та зміцнення гарантій захисту прав громадян у сфері громадянства. Визначено юридичні властивості інституту громадянства України, зокрема його конституційно-правової природи та механізмів набуття і припинення. Установлено, що: 1) право на громадянство належить до основоположних прав людини та громадянина й гарантується Конституцією України; 2) інститут громадянства має публічно-правовий характер і виступає фундаментальним елементом конституційного статусу особи; 3) механізми набуття та припинення громадянства є складовою конституційно-правових відносин, що формуються між державою та особою; 4) відповідні процедури є імперативно врегульованими, ґрунтуються на принципах законності, недискримінації та поваги до прав людини; 5) громадянство виступає особливим юридичним зв'язком, який має стійкий та немайновий характер; 6) рішення щодо набуття чи припинення громадянства належать до відносних правових процедур, оскільки потребують участі уповноважених органів державної влади; 7) реалізація інституту громадянства відбувається у сфері публічного управління та забезпечується комплексом організаційно-правових механізмів. Ключові слова: громадянство України, конституційне право, конституційно-правовий статус особи, набуття громадянства, припинення громадянства, подвійне громадянство, безгромадянство, міжнародні стандарти громадянства, Конституція України, законодавство України, законодавство іноземних держав, правові гарантії громадянства, принципи громадянства.

2. The dissertation is a comprehensive study of the constitutional and legal principles of the acquisition and termination of citizenship of Ukraine, carried out on the basis of an analysis of the Constitution of Ukraine, current legislation on citizenship, international legal standards and comparative legal approaches formed in the legislation of foreign states. The work clarifies the content and evolution of the constitutional and legal institution of citizenship, identifies its key functions for ensuring the legal status of a person and the stability of the constitutional system. It is established that the constitutionally enshrined principles of unity of citizenship, prevention of statelessness, voluntariness and inalienability of citizenship form the conceptual basis for the legal regulation of the procedures for its acquisition and termination. The peculiarities of the implementation of these principles in the Law of Ukraine "On Citizenship of Ukraine" are analyzed, as well as their correlation with international acts, such as the 1997 European Convention on Citizenship. It is proved that although the legislator establishes separate grounds for the acquisition and termination of citizenship (by birth, as a result of admission to citizenship, renewal, withdrawal, etc.), their comprehensive interpretation indicates the unity and interdependence of legal mechanisms that should ensure a balance between state sovereignty and human rights. A number of problems of law enforcement are identified, in particular regarding the efficiency of documentation procedures, the duration of administrative procedures, the consistency of the grounds for the termination of citizenship with the principle of prevention of statelessness and compliance with international standards. The conclusion is made about the need to improve the legislation by clearly defining procedural guarantees, increasing the transparency of decisions of authorized bodies and implementing international legal approaches to preventing cases of arbitrary termination of citizenship. The author's definition of the institution of acquisition and

termination of citizenship is proposed as a system of constitutionally and legislatively established, interrelated legal mechanisms that ensure a person's belonging to the state and are aimed at the implementation of his legal status, protection of human rights and stability of the democratic constitutional order. The feasibility of further regulatory clarification of individual procedures, harmonization of legislation with European standards and strengthening guarantees for the protection of citizens' rights in the field of citizenship is substantiated. The legal properties of the institution of citizenship of Ukraine are determined, in particular its constitutional and legal nature and mechanisms of acquisition and termination. It is established that: 1) the right to citizenship belongs to the fundamental rights of a person and a citizen and is guaranteed by the Constitution of Ukraine; 2) the institution of citizenship has a public-legal nature and is a fundamental element of the constitutional status of a person; 3) the mechanisms for acquiring and terminating citizenship are part of the constitutional-legal relations that are formed between the state and the person; 4) the relevant procedures are imperatively regulated, based on the principles of legality, non-discrimination and respect for human rights; 5) citizenship is a special legal relationship that is stable and non-property in nature; 6) decisions on the acquisition or termination of citizenship belong to relative legal procedures, as they require the participation of authorized state authorities; 7) the implementation of the institution of citizenship takes place in the sphere of public administration and is ensured by a complex of organizational and legal mechanisms. Keywords: citizenship of Ukraine, constitutional law, constitutional and legal status of a person, acquisition of citizenship, termination of citizenship, dual citizenship, statelessness, international standards of citizenship, Constitution of Ukraine, legislation of Ukraine, legislation of foreign states, legal guarantees of citizenship, principles of citizenship.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Нікітін А.С. Конституційно-правове регулювання набуття та припинення громадянства України: законодавчі новели. Європейській перспективи. 2025. №1. С. 25–32. URL: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2025-1/EP_2025_1_025.pdf
- 2. Нікітін А.С. Множинне громадянство в Україні: сьогодення та перспективи. Київський часопис права. 2025. №1. С. 27–33. URL: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/557/529>
- 3. Нікітін А.С. Прийняття до громадянства в зв'язку з проходженням військової служби: український та європейський досвід. Наукові перспективи. 2025. №4(58). С. 1312–1321. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/23234/23200>
- 4. Нікітін А.С. Громадянство українських дітей, народжених за кордоном: нові виклики для українського законодавства. Актуальні питання у сучасній науці. 2025. №6(36). С. 652–662. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/25375/25353>
- 5. Нікітін А.С. Людська гідність дитини: аспекти захисту під час війни. Принцип поваги до людської гідності в умовах збройної агресії : матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої Міжнародному дню прав людини (11 грудня 2023 року): ел. збірник / Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2023. С. 64–67.

- 6. Нікітін А.С. Виборче право в Україні: проблеми повоєнного розвитку. Актуальні виклики розвитку юридичної науки і практики в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2 травня 2024 року): ел. збірник. Київ: Видавництво Людмила, 2024. С. 248–250.
- 7. Нікітін А.С. Обмеження права власності під час дії воєнного стану. Цінність Конституції України в сучасних умовах : матеріали Міжнародної наукової конференції з нагоди Дня Конституції України (20 червня 2024 року): ел. збірник / Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2024. С. 66–69.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулик Михайло Сергійович

2. Mikhailo S. Kulyk

Кваліфікація: д.філософ, доц., 081

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9826-4957

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лєгеца Юлія Олександрівна

2. Yuliia O. Leheza

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4896-3178

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бортник Надія Петрівна

2. Nadiya P. Bortnyk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1794-2793

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харь Інна Олексіївна

2. Inna O. Khar

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7676-8273

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заболотна Людмила Володимирівна
2. Lyudmila V. Zabolotna

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8491-8297

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Тильчик В'ячеслав В'ячеславович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Тильчик В'ячеслав В'ячеславович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Харь Інна Олексіївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна